

Naomi Klein i el debat de les idees

La setmana passada la periodista Naomi Klein va presentar el seu nou llibre, *Això ho canvia tot. El capitalisme vs. el clima* a Barcelona. L'argument principal d'aquest assaig és que el canvi climàtic representa una oportunitat i una necessitat. Una oportunitat per canviar l'ordre actual de les coses i acabar amb les desigualtats que provoca el capitalisme. I una necessitat per frenar el malbaratament i l'explotació del planeta, que ha superat tots els límits de sostenibilitat econòmica, social i ecològica. Klein aposta per un nou model social respectuós amb el medi ambient, que revisi el consum ostentós i parteixi d'una economia distribuïda basada en el benestar social i no el benefici privat. De les seves reflexions i plantejaments sobre el canvi resulta inspirador fixar-se en dues de les estratègies que apunta per aconseguir-lo: combatre la *teràpia del xoc* des de dins i unir les forces de protesta per ampliar la massa crítica.

D'una banda, Klein apunta la importància de saber com funciona la *teràpia del xoc* per blindar-s'hi en contra. Explica la necessitat de conèixer els mecanismes que el capitalisme ha utilitzat, i utilitza, per imposar les seves idees en moments de crisi. Un bon exemple d'aquest oportunisme capitalista és el paradigma de l'austeritat. Les explicacions de Klein en relació al canvi climàtic apunten al que es pot considerar un problema històric de l'esquerra cada vegada que

introdueix nous paradigmes. Davant la denúncia de problemes relacionats amb la justícia i les desigualtats socials, tard o d'hora, la dreta acaba reconeixent el problema, desacreditant les solucions progressistes i imposant el corporativisme ideològic conservador. Els mateixos adjectius *progressista* i *conservador* han perdut potencial epistemològic per identificar projectes polítics. Com a resultat d'aquesta estratègia, es dona una coaptació i apropiació de conceptes que permet neutralitzar les idees rupturistes. Entre moltes altres coses, la pretesa neutralitat ideològica dels conceptes empobreix el debat polític. A menys de dos mesos de les eleccions municipals, no és agosarat pronosticar que els eslògans polítics de la majoria de candidatures seran assu-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

mibles per a totes elles malgrat situar-se en pols ideològics extrems. Quan els conceptes no serveixen perquè el debat d'idees està viciat, es corre el risc de fer més gran la distància entre la política i la ciutadania. El combat d'idees és ric quan es basa en la contraposició i no en l'apropiació. Els matisos són importants perquè permeten identificar les ideologies que, malgrat l'esforç d'alguns per negar-les, sempre hi són. Per exemple, la claredat ideològica permet posar al descobert les incoherències d'aquells que defensen la llibertat d'elecció al mateix temps que limiten la llibertat d'expressió. La claredat ideològica ha de permetre saber fins a quin punt és compatible ideològicament defensar la justícia social i la llibertat d'elecció individual.

D'altra banda, Klein subratlla la importància de les protestes i els moviments socials com a motor de canvi. Per això, considera imprescindible l'existència de coalicions i agrupaments entre moviments. Més específicament, l'autora parla de la necessitat d'unir els esforços en les protestes contra l'austeritat i en els moviments ecologistes. De nou, aquesta estratègia també resulta suggerent per analitzar l'escenari polític actual, immers en un any electoral intens. Una de les conclusions que es poden treure dels resultats de les eleccions andaluses és que les forces polítiques emergents que es presenten com a alternativa a l'*statu quo* (des de posicions liberals i progressistes) tenen limitat el seu potencial de canvi si es presenten soles. La confluència política (s'expressi en candidatures conjuntes, llistes úniques o coalicions partidistes) emergeix com a condició necessària per al canvi. Una confluència que s'hauria de fer sobre la base ideològica de cada formació, trobant punts en comú i acceptant les contradiccions. La confluència és possible allà on les idees s'entenen de la mateixa manera. La confluència és necessària allà on els valors es defensen amb la mateixa intensitat. Quan la confluència no és possible malgrat que no hi ha contraposició ideològica de fons, és plausible pensar que es prioritzen els interessos partidistes particulars. Òbviament, una opció respectable, però que posa en qüestió la credibilitat ideològica.

SUSANA SUBIRANA

No és agosarat pronosticar que els eslògans de la majoria de candidatures a les municipals seran assumibles per totes elles

Els partits que es presenten com a alternativa a l'*statu quo* tenen limitat el seu potencial de canvi si es presenten sols